

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Kfv.V.35.474/2016/4. szám

A tanács tagjai: Dr. Lomnici Zoltán a tanács elnöke
Dr. Kárpáti Magdolna előadó bíró
Dr. Kurucz Krisztina bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Pozsgai Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: dr. Pozsgai Vince ügyvéd,

Az alperes: Államkincstár

Az alperes képviselője: dr. Farkas Sütő Ákos jogtanácsos

A per tárgya: támogatási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

Az elsőfokú bíróság határozata: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. március 29. napján kelt 24.K.30.660/2015/17. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.30.660/2015/17. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 40.000 (azaz negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és házastársa 2003. február 27-én támogatási szerződést kötött a hitelintézettel, ennek alapján 550.000 Ft lakáscélú közvetlen támogatást vettek igénybe ingatlanon

történő lakóház bővítése céljából. A szerződés szerint az építkezés befejezésének időpontja 2003. július 31. napja volt. A hitelintézet 2014. január 28-án megkereste az alperes elsőfokú hatóságát azzal, hogy a támogatottak határideig, 2003. július 31-ig nem mutatták be a használatbavételi engedélyt, ezért a szerződést 2014. április 4. napján felmondta.

- [2] Az elsőfokú hatóság a hitelintézet megkeresése alapján indult eljárás eredményeként hozott határozatában a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I.31.) Kormányrendelet (Rendelet) 20. § (7) bekezdésére alapítottnan a felperest és házastársát egyetemlegesen kötelezte 550.000 Ft lakásbővítési kedvezmény és ezen összeg után 2003. július 17-től számított 454.489 Ft kamat, azaz összesen 1.004.489 Ft visszafizetésére. Döntését azzal indokolta, hogy az építkezés a szerződésben meghatározott határideig nem készült el, a támogatottak nem kérték a határideő meghosszabbítását, a hitelintézet felhívása ellenére sem mutatták be a használatbavételi engedélyt és a támogatásokat az azok nyújtásáról kötött szerződés alapján a hitelintézet visszavonta, ezért a „kifolyósított támogatás kamatos visszafizetéséről” kellett határoznia.
- [3] Az alperes a 2014. október 14. napján kelt 27468/1/2014. számú határozatában az elsőfokú határozatot - az indokolás részbeni megváltoztatásával - helybenhagyta. Érdemi döntésének indokolása szerint a támogatási szerződés I.2 pontjában a felek 2003. július 31. napjában határozták meg az építési munkák befejezésének határidejét. A „szerződés a lakásépítési kedvezmény nyújtására” című megállapodás II/2. pontjában pedig hozzájárultak a támogatottak ahhoz, hogy a hitelintézet az ingatlan-nyilvántartásban a Magyar Állam javára az építkezés idejére, továbbá a használatbavételi engedély kiadásának keltétől számított 10 éves időtartamra, a támogatás visszafizetésére fennálló állami követelésre tekintettel a támogatás és járulécai erejéig jelzálogjogot és annak biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat jegyeztessen be. E pontban tudomásul vették azt is, hogy jelzálogjog érvényesítése esetén kötelesek az ingatlant kiürítve rendelkezésre bocsátani. Tudniuk kellett tehát arról, hogy a támogatást a lakhatásuk biztosítására feltételekkel kapják, és ha ezek nem teljesülnek, akkor a támogatást vissza kell fizetniük. Mindebből, továbbá a Rendelet szabályaiból az következik, hogy az építési munkákat legkésőbb 2003. július 31-ig be kellett volna fejezni, és a támogatási szerződés II/3. pontja alapján a használatbavételi engedélyt a támogatást folyósító hitelintézetnek be kellett volna mutatni, de e kötelezettségüknek nem tettek eleget. A támogatás felhasználása ezért jogszerűtlennek minősül, így azt kamatokkal együtt kell visszafizetni.

A kereseti kérelem és ellenkérelem

- [4] A felperes keresetében az alperes határozatának elsőfokú határozatra is kiterjedő hatályon kívül helyezését kérte.
- [5] Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását kérte.

A jogerős határozat

- [6] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaposnak találta és az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte.
- [7] Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a támogatás igénybevételének feltételeit a Rendelet és a hitelintézzel megkötött szerződés tartalmazza, ezért a perben arról kellett döntení, hogy a felperes a szerződésben vállalt feltételeket betartotta-e vagyis befejeződött-e határidőre az építkezési munka és teljesítette-e a felperes a szerződés II.3. pontjában foglaltakat, azaz benyújtotta-e határidőre a használatbavételi engedélyt. A rendelkezésre álló adatokból, illetve a szerződésben foglaltak értelmezése alapján pedig azt a következtetést vonta le, hogy a szerződés I.2. pontja, csak az építkezés befejezésére tartalmaz konkrét meghatározott határidőt, a használatbavételi engedély bemutatására nem. A használatbavételi engedély megszerzésére vonatkozó határidő az alperes által hivatkozott II.2., illetőleg a II.3. pont alapján sem állapítható meg, mivel ezek kizárólag a használatbavételi engedély megszerzésének időpontjához képest írnak elő mellékkötelezettségeket és ezek teljesítésére vonatkozó további időpontokat.
- [8] Az alperes az építkezés befejezésére előírt időpontot jogszabálysértően használta fel a használatbavételi engedély bemutatási határidejének utólagos meghatározására. Ez a két időpont nem eshet egybe, hiszen a használatbavételi engedély megkérésére és bemutatására szükségszerűen csak az építkezés befejezéséhez képest későbbi időpontban kerülhet sor, ebből következően a használatbavételi engedély az építkezés befejezése határidejének napok szerinti meghatározására és igazolására nem alkalmas. A felperes az előzőekben részletezettek miatt alappal hivatkozott arra, hogy a használatbavételi engedély bemutatására a szerződésben nem volt konkrét időpont meghatározva, ezért kötelezettségének a hitelintézet felszólítását követően a közigazgatási eljárásban is eleget tehetett. Jogsértően jártak el a hatóságok tehát akkor, amikor nem vették figyelembe, hogy a felperes az elsőfokú határozat meghozatala előtt már benyújtotta a használatbavétel tudomásul vételéről kiállított hatósági bizonyítványt.
- [9] A felperes a peres eljárás során - a polgári perrendtartásról

szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164. § (1) bekezdése szerint eljárva - teljesítette bizonyítási kötelezettségét a becsatolt teljes bizonyító erejű magánokirat formájában tett nyilatkozatokkal és az indítványára foganatosított hitelintézeti megkereséssel. Ez utóbbiban ugyanis a hitelintézet alátámasztotta a felperes állítását, mely szerint a folyósítás előtt helyszíni ellenőrzés során megvizsgálta a munkák befejeződését, és a támogatás a felperes és házastársa részére 2003. július 17-én került folyósításra. Mindezek pedig együttesen és egymással összhangzóan zárt láncolatot képezve alátámasztják azt a felperesi állítást, mely szerint az építési munkákat határidőben, még a szerződésben meghatározott időpont előtt elvégezte, ezért teljesítette a szerződésbe foglalt kötelezettségét.

- [10] A felperes perbeli bizonyítása miatt a bizonyítási kötelezettség - a Pp. 336/A. § (2) bekezdése értelmében - átfordult az alperesre. Az alperes azonban a per során sem tudta bizonyítani azt az állítását, hogy a felperes nem mutatta be határidőre a használatbavételi engedélyt, és - a szerződés és a Rendelet 20. § (7) bekezdésének téves értelmezése miatt - jogsértően nem fogadta el a felperes által becsatolt okiratot. Tekintettel arra, hogy a perben megállapított valós tényállás szerint a felperes nem követett el jogszabálysértést, a hatályon kívül helyezés mellett nincs szükség az ügyben új eljárás lefolytatására.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, kérte hatályon kívül helyezését, a felperes keresetének elutasítását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság téves jogértelmezéssel és jogalkalmazással hozta meg ítéletét, nem támasztotta alá megállapítását, mely szerint nem teljesítette a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 50. § (1) bekezdése szerinti tényállás tisztázási és bizonyítási kötelezettségét. Kifejtette, hogy az ügyben nem volt helye szabad bizonyításnak, a lakástámogatás rendeltetése, célja használatbavételi engedély hiányában nem teljesülhet. Ennek alátámasztásaként hivatkozott az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) 44. § (1) és (4) bekezdéseire, a Rendelet 5/A. § (5) bekezdésére, 17. § (4) bekezdésére, 19. § (8) bekezdésére, 20. § (1) és (8) bekezdésére (korábban (7) bekezdésére) és 21. § (5) bekezdésére.
- [12] A felperes ellenkérelmében elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Azzal érvelt, hogy a felülvizsgálati kérelem nem felel meg a Pp. 272. § (2)

bekezdésében, 340/A. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltaknak. Fenntartotta azt a keresetben is kifejtett álláspontját, mely szerint a támogatási szerződésben a használatbavételi engedély bemutatásának határideje nem került meghatározásra, ezért az alperes követelése nem felel meg a támogatási szerződésnek és a Rendelet 20. § (8) bekezdésében (korábban (7) bekezdésében) foglaltaknak.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A Kúria azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [14] A felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslati eljárás, amit e jellege miatt a Pp. korlátok, keretek közé szorít. A felperes tévesen hivatkozott arra, hogy az ügyben nincs helye felülvizsgálatnak, mivel a perrel érintett közigazgatási hatósági ügyben hozott határozatban megállapított fizetési kötelezettség 1.004.489 Ft, tehát meghaladja az 1.000.000 Ft-ot (Pp. 340/A. § (2) bekezdése, 3/2013. (IX.13.) KMK vélemény és 3/2015. KJE határozat).
- [15] A rendkívüli jogorvoslati eljárásban - a Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében - nincs helye bizonyítás felvételének, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, felülmérlegelésnek, a Kúria a felülvizsgálati kérelem által vitatott körben a rendelkezésére álló iratok alapján dönthet. A Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében a jogerős ítélet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálható felül, és a felülvizsgálati kérelemnek a jogszabálysértés megjelölése mellett tartalmaznia kell azt is, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Érdemben csak a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően előterjesztett, a megsértett törvényhelyeket tartalmazó és az ezzel összefüggésben előadott indokokat is rögzítő beadvány bírálható el (Pp. 272.§ (2) bekezdése, BH 2002.29. és 490., KGD 2012.40., BH 2012.179., KGD 2016.72.).
- [16] Az olyan adatok, tények, körülmények, illetve törvényhelyek, amelyeket az alperes keresettel támadott jogerős ítélettel elbírált határozata nem tartalmaz, a rendkívüli jogorvoslati eljárás során nem képezhetik a kúriai felülvizsgálat tárgyát. A Kúria ezért mellőzte az Étv. szabályokra alapított érvelések érdemi értékelését.
- [17] Tekintettel arra, hogy az alperes megsértett törvényhelyként nem jelölte meg a Pp. 206. §(1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, a bizonyítékok értékelését és a jogerős ítélet indokolását vitató érvelése - a Pp. 272. § (2) bekezdésébe foglalt szabályozásra figyelemmel - nem fogadható el. Rámutat ugyanakkor a Kúria arra, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan alkalmazta a bizonyításra vonatkozó szabályokat és minden egyes adatot, tényt, körülményt egyenként és egymással egybevetve számba vett, tehát okszerű bizonyíték értékelés

eredményeként indokolási kötelezettségét is teljesítve hozta meg határozatát, ezért a tényállást, a ténybeli következtetéseket a felülvizsgálati eljárás során irányadónak kellett tekinteni.

- [18] A Kúria osztja az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett jogi álláspontot, ezért ezt nem kívánja megismételni, a felülvizsgálati kérelemben előadottakra figyelemmel csupán az alábbiakra kíván rámutatni:

Az Alaptörvény „Az állam” megnevezésű fejezetének 28. cikkében, a bírói igazságszolgáltatásra vonatkozó rendelkezései között, alkotmányos köteleességgént írja elő, hogy „[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak”. Az Alaptörvény 28. cikke azt a kötelezettséget rója a bíróra, hogy döntése elsődlegesen legyen alkotmányos, ugyanakkor a döntésben tükröződjön az alkalmazandó jogszabály objektív, tehát a jogalkotói szándékon túli céljának, a józan észnek, a közjónak, erkölcsnek és gazdaságosságnak megfelelő tartalom.

- [19] Az Alaptörvény szerinti céltételezéses (teleologikus) értelmezés mellett sem mellőzhető a nyelvtani értelmezés, hiszen a jogszabály elsődlegesen nyelvi formában válik megismerhetővé. Csak a nyelvi tartalom megismerése, majd pedig az adott jogszabályi tartalom adott perbeli alkalmazásának kudarca indokolhatja az értelmezés egyéb módszereinek, ezek között az Alaptörvény által elsődlegessé tett teleologikus értelmezés alkalmazását.

- [20] A Rendelet 5. § (1) bekezdése értelmében az állam - teherbíró képességéhez mérten - közvetlen állami támogatást nyújt lakásépítési kedvezmény formájában az igénylő, a vele közös háztartásban élő, általa eltartott és a felépített, illetőleg megvásárolt lakásba vele együtt beköltöző gyermeke és más eltartott családtagja után, amely kedvezmény az építési költség (vételár) megfizetéséhez járul hozzá. A támogatás célja tehát az, hogy a feltételeket teljesítő igénylő anyagi terheinek könnyítése révén a házasok, többgyermekes fiatal házasok és más arra rászoruló lakásigénye valóban kielégíthető legyen. Az állami támogatás tehát nem az államtól átvett közszolgáltatás, hanem kifejezetten szociális funkciója van.

- [21] A Rendelet különböző támogatási formáira vonatkozó 20. §-a, a támogatásra való jogosultsági feltételei között, az (5) bekezdésében rendelkezik arról, hogy „[h]a az építtető (vásárló) e rendelet szerinti támogatást kívánja igénybe venni, a feltételek meglétét a folyósító hitelintézet köteles ellenőrizni”. Eszerint a támogatás feltételeit az igénylő köteles megteremteni, ugyanakkor annak ellenőrzésére a

- folyósítással megbízott, közreműködő - és a közreműködés révén annak hasznait is húzó - hitelintézet köteles. A perbeli esetben a hitelintézet évekig negligálta ellenőrzési kötelezettségét, miközben az igénylő az „építési munkák” elvégzésére vállalt kötelezettségét már a támogatás folyósítása előtt teljesítette.
- [22] A Rendelet 20. § (8) bekezdése rendelkezik azokról az esetekről, amikor a Rendelet szerinti támogatási feltételek - az igénylő érdekkörében felmerült okból - nem teljesülnek. A három eset egyike, ha a támogatott építési munkálatok határidőben nem készülnek el („[h]a a támogatások igénybevételének alapját képező építési munkák a szerződésben, legfeljebb három évben vagy ezt indokolt esetben két évvel meghosszabbított meghatározott határidőig nem készülnek el”), az építtető nem kíván építkezni („az építtető az építési szándékától elállt”), illetőleg az igénylőre visszavezethető okból nem teljesül a támogatási szerződés („a szerződésben vállalt kötelezettségeit nem tartja be”).
- [23] A perbeli esetben a Rendelet 20.§ (8) bekezdése (korábban (7) bekezdése) továbbá a felperesek és a hitelintézet között létrejött szerződés szövegezése egyértelmű. A felperesek az építési munkálatok kivitelezését vállalták a támogatás felhasználásával. Amennyiben a használatbavételi engedély beszerzése is a kötelezettségeik közé tartozott volna, annak legalábbis a támogatási szerződésből egyértelműen ki kellett volna derülnie. Az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen állapította meg, hogy ez utóbbi a perbeli esetben nem következett be, ezért a felperes terhére - a Rendelet 20.§ (8) bekezdésére alapítottnan - jogszabálysértés nem állapítható meg.
- [24] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [25] Az alperes pervesztes lett, de az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja értelmében illetékmentes, ezért a rendelkező részbe foglalt döntés a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-án alapul.
- [26] A pervesztes alperes a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [27] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

, 2017. április 27.

. Lomnici Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr. Kárpáti Magdolna sk.
előadó bíró, Dr. Kurucz Krisztina sk. bíró